

Силабус курсу:

ЕТНОПОЛІТОЛОГІЯ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	052 «Політологія»
Рік підготовки:	перший
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	4,5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	екзамен

Автор курсу та лектор:

к.політ.н., доц. Карчевська Олена Василівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри політологічних та культурологічних студій

посада

karchevska@snu.edu.ua

електронна адреса

+380501912338

телефон

Вайбер

месенджер

306 НК, за

розкладом

консультації

Цілі вивчення курсу:

Анотація навчального курсу

є вивчення тенденцій розвитку етнополітичної сфери людського буття; з'ясування закономірностей взаємовідносин етнопонаціональних спільнот (етносів, націй, етнічних та національних груп) між собою та з державою; ознайомлення зі шляхами і методами національнодержавного будівництва, засадами і принципами демократичної етнопонаціональної політики.

Результати навчання:

Знання необхідні для поглибленого розуміння взаємовідносин етнічностей та політики. Володіння методами й підходами етнополітології з метою проведення об'єктивного аналізу світової етнополітичної думки, модерних теорій етносу та нації, закономірностей етнополітичних процесів, що є необхідним компонентом формування власної етнічної ідентичності. Навичками наукового аналізу сучасних етнічних конфліктів та причин їх виникнення. Вміннями встановлювати логічні зв'язки між соціокультурними особливостями суспільства та розвитком його політичної системи.

Передумови до початку вивчення: необхідні знання, отримані протягом вивчення таких дисциплін: «Історія України та української культури», «Основи галузевих знань», «Соціологія», «Вибірчі системи держав світу», «Правознавство».

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде таких компетентностей:

- оцінювати ефективність етнополітичних стратегій розвитку;
- виявляти у різних політичних явищах етнополітичні елементи, історичну та структурну спорідненість етнічних спільнот;
- прогнозувати етнополітичні процеси;
- визначати етнічну та релігійну дискримінацію й вміло застосовувати політико-правові інструменти для її усунення;
- виявляти повагу до культурного надбання інших етнічних спільнот, що проживають на території України;
- відрізняти національну ідею, національні інтереси, патріотизм та націоналізм від шовінізму;
- орієнтуватись у етнополітичних процесах сучасності;
- об'єктивно оцінювати проблеми інтеграції України до ЄС та світового співтовариства.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Предмет та методологія етнополітології	2/0/1	Поняття, предмет та завдання етнополітології. Різноманітність поглядів щодо змісту етнополітології. Методологічні основи етнополітології. Структура і функції етнополітології. Зв'язок етнополітології з іншими науками. Інституціоналізація етнополітології як науки.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Зародження і розвиток етнополітичних теорій, концепцій і ідей.	2/0/1	Етнополітичні ідеї стародавньої Греції. Особливості етнополітичної думки в епоху Відродження. Формування етнополітичних знань в епоху Просвітництва. Вплив американської та французької революцій на становлення етнополітичних ідей та концепцій.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Етнічне і національне у термінологічному контексті.	4/0/2	Понятійно-категоріальний апарат етнополітології. Визначення і сутність терміну «етнос» та його універсальність. Основні закономірності етнополітології.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Етнополітична суб'єктність націй, національних меншин і корінних народів	2/0/2	Сучасні аспекти дослідження суб'єктності націй. Особливості формування націй в концепціях націоналізму. Основні форми існування етносу: плем'я, народність, нація. Сутність і ознаки національних меншин і корінних народів. Нормативні документи щодо захисту корінних народів та національних меншин.	Участь в обговоренні Тести

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
5.	Сучасні етнічні спільноти та етнополітичні процеси.	2/0/2	Структура етнічних утворень. Типи етнічних спільнот. Багатоманітність і взаємовплив процесів суспільного розвитку. Сутність, характер і типи процесу глобалізації. Зміст, головні риси і типи процесу модернізації. Процеси етнічного розмежування та згуртування. Різноманітність процесів етнічного роз'єднання. Процеси етнічної й мовної асиміляції та акультурації. Процес етнічної інтеграції.	Участь в обговоренні Тести
6.	Світовий етнонаціональний простір. Сучасні етнополітичні конфлікти і проблеми їх регулювання.	2/0/2	Етнічна картина світу. Етнонаціональна структура українського суспільства. Світові тенденції етногенезу. Сутність, основні причини і типологія сучасних етнополітичних конфліктів. Динаміка етнополітичних конфліктів. Технології регулювання конфліктів. Етнічні конфлікти і проблеми міжнародної безпеки.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні і завдання
7.	Етнополітичний менеджмент.	2/0/1	Теоретичне обґрунтування та методологічні принципи етнополітичного менеджменту. Суб'єкти і об'єкти, функції та механізми етнополітичного управління. Досвід етнополітичного управління у демократичних країнах. Специфіка етнополітичного менеджменту в Україні.	Участь в обговоренні Тести
8.	Досвід Європи як орієнтир етнополітики української держави.	2/0/1	Європейський досвід регулювання етнонаціональних процесів. Дотримання рамкових конвенцій ООН, Ради Європи про захист національних меншин. Принципи нерозривності прав людини прав національностей в Україні. Мовна політика – досвід демократичних країн.	Участь в обговоренні Тести
9.	Мовна політика	2/0/2	«Мовна політика» як категорія, яка відображає мережеві, міжмережеві, інституційні, комунікаційні зв'язки та політичні відносини. Сукупність ідеологічних постулатів та практичних дій, спрямованих на регулювання мовних відносин у державі. Особливості мовної політики в Україні. Технології та стратегії мовної політики.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні і завдання

Рекомендована література

1. Асланов С. Етнополітична стабільність держави: політико-правовий аналіз: монографія. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. 464 с.
2. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні. ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с.
3. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі. Вид. 2-е, випр. і допов. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 448 с.
4. Національні меншини України в політичних процесах ХХ – ХХІ століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В., Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с.
5. Ткаченко Є.В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин: навчальний посібник. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с.

6. Марченко О. М. Етнологія народів світу: навч. посіб. для студентів гуманітар. ф-тів і ВНЗ. Кропивницький: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2019. 380 с.
7. Етнополітика в Україні в умовах сучасних суспільно-політичних змін: реальний стан, виклики, перспективи : монографія / автор. кол.: Войналович В. А. (керівник, наук. ред.), Єленський В. Є., Кулик В. М., Малиновська О. А., Набок С. В., Поліщук Ю. М., Рябчук М. Ю. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2023. 424 с.
8. Радзівська С. О. Регіоналізація і глобалізація: взаємозв'язки та перспективи безконфронтаційного розвитку: монографія. Київ : СІК ГРУПІ УКРАЇНА, 2018. 375 с.
9. Етнополітичні чинники консолідації сучасного українського суспільства / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, М. Рябчук. Київ: ІПіЕнД ім. І.Ф. Кураса НАН України. 2020. 336 с.
10. Шакурова О. В. Основні концепції етногенезу українського народу: вітчизняна історіографія (кінець ХІХ - початок ХХІ ст.) : монографія; [відп. ред. Ю. С. Фігурний]. Київ : Олег Філюк, 2017. 271 с.

Методичне забезпечення

1. Карчевська О.В. Навчально-методичний комплекс дистанційного курсу дисципліни «Етнополітологія». Северодонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2020.
2. Карчевська О.В. Методичні вказівки для семінарських занять з дисципліни «Етнополітологія». Северодонецьк : СНУ ім. В. Даля, 2021.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	25
Тести	15
Індивідуальні завдання	15
Екзамен	45
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Здобувач може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу йому можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.